

कस्तुरबा गांधी बालिका विद्यालय मधील मानव विकास कार्यक्रम अंतर्गत इयत्ता ९ वी व १० वी च्या इयत्तांना अध्यापन करणाऱ्या शिक्षकांच्या मानधनात तसेच शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थिनींच्या निर्वाह भत्याच्या दरात सुधारणा करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

नियोजन विभाग

शासन निर्णय क्र.:- माविका-२०२२/प्र.क्र.५० /का.१४१८

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.

दिनांक:- ८ सप्टेंबर, २०२२

- संदर्भ** - १) नियोजन विभाग, शासन निर्णय क्र.ममावि-२०१०/प्र.क्र.८१/का.१४१८, दि.१९ जुलै, २०११.
२) नियोजन विभाग, शासन निर्णय क्र.माविका-२०१३/प्र.क्र.०७/का.१४१८, दि. ७ मे, २०१६.
३) शालेय शिक्षण विभाग, परिपत्रक क्र.मप्राशिप/सशि/कगांबावि/मासू/२०२१-२२/२८७६, दि. २७ सप्टेंबर, २०२१

प्रस्तावना :-

नियोजन विभागाच्या दिनांक १९.०७.२०११ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये “मानव विकास कार्यक्रम” राज्यातील २३ जिल्ह्यांतील १२५ अतिमागास तालुक्यांत राबविण्याबाबतचा निर्णय घेण्यात आला आहे. त्यानुसार “आरोग्य, शिक्षण व उत्पन्नवाढ” या बाबींशी निगडित स्थानिक गरजेनुसार राबविण्यात येणाऱ्या विविध योजनांमध्ये “कस्तुरबा गांधी बालिका विद्यालय योजनेची व्याप्ती इयत्ता १० वी पर्यंत वाढविणे” ही योजना मानव विकास कार्यक्रम अंतर्गत ९ जिल्ह्यांतील ३९ तालुक्यांत राबविण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. त्यानुसार या योजनेअंतर्गत एका शाळेत ४ शिक्षकांची कंत्राटी तत्वावर व मानधनावर नियुक्ती करण्यास तसेच वसतीगृहातील विद्यार्थिनींना निर्वाह भत्ता देण्यास मान्यता देण्यात आली आहे.

“कस्तुरबा गांधी बालिका विद्यालय” ही शालेय शिक्षण विभागामार्फत राबविण्यात येणारी योजना मुलतः केंद्र पुरस्कृत योजना असून; राज्यातील दुर्बल घटक व वंचित गटातील इयत्ता १ ली ते ८ वी पर्यंत शिकणाऱ्या शाळाबाह्य मुलींसाठी सुरु करण्यात आली आहे. नियोजन विभागाच्या संदर्भाधीन दि. १९ जुलै, २०११ च्या शासन निर्णयान्वये अनुसूचित जाती/जमाती, इ.मा.व. व अल्पसंख्याक समाजातील मुलींना किमान १० वी पर्यंत शिक्षण घेता यावे, या उद्देशाने मानव विकास कार्यक्रम अंतर्गत निवडलेल्या तालुक्यांत अस्तित्वात असलेल्या कस्तुरबा गांधी बालिका योजनेची व्याप्ती इयत्ता १० वी पर्यंत वाढविण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. तदनंतर नियोजन विभागाच्या दिनांक ७ मे, २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये या योजनेअंतर्गत कार्यरत शिक्षकांच्या मानधनात कस्तुरबा गांधी बालिका विद्यालयात इयत्ता ८ वी पर्यंत

अध्यापनाचे काम करणाऱ्या शिक्षकांप्रमाणे प्रतिमाह रु. ८०००/- वरून प्रतिमाह रु. २०,०००/- इतकी (वर्षातील १० महिन्यांकरीता) वाढ करण्यात आली आहे.

सदर योजनेंतर्गत नियुक्त करण्यात येत असलेल्या पूर्णवेळ शिक्षकांसाठी शैक्षणिक पात्रता व निवड प्रक्रिया ही “कस्तुरबा गांधी बालिका विद्यालय योजना” मध्ये कार्यरत असलेल्या शिक्षकांसारखी आहे. शालेय शिक्षण विभागाच्या “समग्र शिक्षा, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई” यांच्या दि. २७ सप्टेंबर, २०२१ च्या परिपत्रकान्वये निर्गमित केलेल्या सूचनांनुसार, कस्तुरबा गांधी बालिका विद्यालयाच्या वित्तीय निकषाच्या सुधारणांप्रमाणे पूर्ण वेळ शिक्षकांसाठी प्रतिमाह रु.२३,१००/- इतके मानधन मान्य करण्यात आलेले आहे. त्यानुसार केंद्र शासनाच्या कस्तुरबा गांधी बालिका विद्यालयात इयत्ता ८ वी पर्यंत अध्यापनाचे काम करणाऱ्या शिक्षकांना रु. २३,१००/- प्रमाणे मानधन दिले जात आहे. त्याच धर्तीवर “मानव विकास कार्यक्रम” अंतर्गत कस्तुरबा गांधी बालिका विद्यालयातील इयत्ता ९ वी व १० वी साठी अध्यापनाचे काम करणाऱ्या शिक्षकांच्या मानधनात तसेच विद्यार्थिनींच्या निर्वाह भत्त्यात सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

“मानव विकास कार्यक्रम” अंतर्गत “कस्तुरबा गांधी बालिका योजनेची व्याप्ती इयत्ता १० वी पर्यंत वाढविणे” या योजनेतील इयत्ता ९ वी व १० वी च्या विद्यार्थिनींना अध्यापनाचे काम करणाऱ्या शिक्षकांना देण्यात येणाऱ्या मानधनात वाढ करण्यात येत असून; सन २०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षापासून या योजनेअंतर्गत शिक्षकांना प्रतिमाह रु.२३,१००/- प्रमाणे दर वर्षातील एकूण ११ महिन्यासाठी मानधन लागू करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. याशिवाय “मानव विकास कार्यक्रम” अंतर्गत कस्तुरबा गांधी बालिका विद्यालय मध्ये इयत्ता ९ वी व १० वी मध्ये शिक्षण घेत असलेल्या विद्यार्थिनींना प्रतिमाह रु.१,८००/- प्रमाणे एकूण ११ महिन्यासाठी निर्वाह भत्ता लागू करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

३. सदर आदेश सन २०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षापासून लागू राहतील.

४. नियोजन विभागाचा हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्या विभागाचा अनौ. संदर्भ क्र. २७३/२०२२/व्यय-८, दि. २९.७.२०२२ अन्वये तसेच शासन मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संगणक संकेतांक २०२२०९०८१२५६१४१५१६ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सं.ह.धुरी)
उप सचिव, नियोजन विभाग

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. प्रधान महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परीक्षा), मुंबई/नागपूर, महाराष्ट्र-१/२
५. आयुक्त, मानव विकास आयुक्तालय, औरंगाबाद
६. विभागीय आयुक्त (संबंधित)
७. जिल्हाधिकारी तथा अध्यक्ष, जिल्हा मानव विकास समिती (संबंधित जिल्हे)
८. जिल्हा नियोजन अधिकारी/सहायक जिल्हा नियोजन अधिकारी, जिल्हा मानव विकास समिती (संबंधित जिल्हे)
९. जिल्हा कोषागार अधिकारी, जिल्हा कोषागार कार्यालये (संबंधित जिल्हे)
१०. निवड नस्ती